

Proč jste se s bývalým manželem kdysi rozhodli pro adopci?

Na vysoké škole jsem studovala speciální pedagogiku. Náš kamarád tehdy pracoval ve výchovném ústavu pro kluky od patnácti do osmnácti let. Jezdili jsme tam pomáhat, brávali jsme kluky třeba na výlety. Byli to vesměs Romové, kteří měli za sebou jenom dětské domovy. Jeden děčák za druhým, až se dostali sem, do výchovného ústavu. Byli ale skvělí, upřímní, milí. Čas od času jim to ovšem někde ujelo, třeba šli a vykradli místní hospodu. Tam jsem pochopila, že s pomocí je potřeba začít mnohem dřív. V šestnácti, sedmnácti už to byla jen zoufalá snaha. O to bola větší bylo, že nám to říkali i sami ti kluci. Viděla jste film *Marian* od režiséra Petra Václava?

Neviděla.

V té naší skupině byl jeden kluk, takový vůdce, jmenoval se Marian. Podle něj potom Petr Václav natočil film, který je mimo jiné o tom, co jsme tam s nimi tenkrát zažívali. Marian mi psal krásné dopisy, které mám pořád schované. Stojí v nich, jak moc si váží toho, co pro ně děláme, ale že to nedokáže přijmout. Z těch jeho dopisů byla cítit obrovská frustrace z toho, že se nedokáže změnit.

Víte o něm něco?

Zemřel na útěku z vězení. Bylo mu okolo třiceti.

A tato zkušenost byla vaší cestou k adopci?

Vlastně ano. Po vysoké škole jsem se vdala, ale komunisti mě nenechali pracovat s dětmi, protože jsem byla věřící. Dlouho jsem pak byla doma se třemi syny. Když byl ten nejmladší asi tříletý, s manželem jsme si řekli, že máme dost energie a že bychom jedno dítě ještě zvládli. A tak k nám přišla Eliška.

Za rok se pro ni vrátíme

Měli jste jako budoucí adoptivní rodiče nějaké požadavky?

Chtěli jsme, aby byla v naší rodině nejmladší a aby to byla holčička. Všechno ostatní nám bylo jedno.

Absolvovali jste tehdy nějaké školení pro budoucí náhradní rodiče?

Tenkrát už nějaké přípravy byly, probírala se na nich právní a zdravotní témata či obecná dětská psychologie. Vtipné bylo, že mě učili třeba přebalovat. Stále jsem se tam ale ptala na jednu věc: jaký je rozdíl mezi tím, vychovávat romské a neromské dítě. Byla jsem mladá, bez zkušeností a o specifikách péče o přijaté dítě jsem nic nevěděla. Ptala jsem se i sama sebe, zda to zvládnu. A taky bylo jasné, že když napíšeme, že ohledně etnicity nemáme preference, dají nám právě romské dítě. Jenže na moji otázku mi nikdo nedokázal odpovědět.

To bylo v jakém roce?

V roce 1999. Když jsme dokončili přípravy, druhý den nám zavolali s tím, že pro nás mají Elišku. Hned jsme si pro ni jeli a oni nám ji rovnou dali. Byl jí rok a čtvrt.

Takže jste neměli žádnou dobu na seznámení?

Neměli. Dneska už to tak není a rodiče i dítě dostávají prostor se poznat. Když jsem ji tam tehdy viděla, řekla jsem si, že bude lepší, když si ji odvezeme hned. Nikdo nám v tom nebránil.

Jaké to bylo, když jste ji poprvé uviděli?

Když jsme přišli na oddělení s tím, že si pro ni jdeme, nemohli si vzpomenout, které z dětí je Eliška. Znali ji jen podle příjmení. Když jsem se pak ptala, jestli je tam nějaká teta, se kterou by se Eliška chtěla rozloučit, tak říkali: „Jo, jedna tady je, ta jí strašně ráda krmí, protože dobře jí.“ Byla tehdy takové nepohyblivé, vyděšené dítě, neusmívala se, palec v puse. Tak jsme ji sbalili a odvezli domů.

Jak Elišku přijali vaši synové?

Synové to zvládli hezky. Jen ten nejmladší za mnou asi po třech měsících přišel a říkal: „Mami a kdy ji vrátíme?“ Eliška dělala velké pokroky, doháněla jak somatický, tak i psychický vývoj, začala mluvit, lézt, chodit... Ze začátku mi ale vůbec nerozuměla, což byl šok. Byla jsem od synů zvyklá, že když jsem jim v jejich roce a čtvrt řekla „hačí!“ nebo „budeme papat“, chápali, co říkám. Eliška mi